

Femte roten, tomt 21

Kvarteret Frimuraren

Andra roten 1637–57v

Sunnan Stora Hamnen, västan Östra Lilla Hamnen

Andra roten 1657h–70

Klensmeden Johan Clagesson Brandt

1637–40: 5, 4, 4, 4 mtl, 1641–43: 6, 5, 6 mtl, 1644: 2 mtl. Begr. 24.8.1644 änkan (ej hans första hustru) 1645: 2 mtl, 1646: 6 mtl.

En son till Johan Claesson Brandt, näml. *Clages Johansson Brandt* gifte sig med *Marija Klinckerss* den 5.10.1637.

Enligt yrkesregistret 1644 var Johan Claesson Brandt klensmed till yrket men det framgår av följande arvsvist vid rätten den 20.2.1646 mellan änkan och barnen att han också bedrev masthandel. Enligt rätten stod det änkan fritt, att efter värdering behålla smedjeredskapen, om hon ville fortsätta hantverket. *Sal. David Johansson Brandt* skulle liksom de andra barnen ärva fadern och modern i sin tur sonen. Modern menade, att masthandeln tillkom hennes son David men rätten var noggsamt bekant att den var faderns och ej Davids. Därför kom de av masthandeln härrörande pengarna och skulderna samtliga arvingar till. Vid kämnärsrätten den 4.6.1645 kände Johan Claessons änka mot Adolph Wenck.

Vid kämnärsrätten den 17.4.1646 behandlades ett mål, som gällde två silverskedar, som *Jöns Mattisson guldsmed* hade förfärdigat till sal David Johansson Brandts bröllop med *Ingeborg Torresdotter*. En pakt hade ingåtts mellan änkan Ingeborg och hennes svärmoder *Martha Johans (Johan Brandts)* om att Martha skulle betala Davids skulder.

Herman Schmidt 1637–38: 4 mtl (se 5.49)

Gert Pettersson 1649 3 mtl

Johan von Saveland (5.21)

1650–52: 3 mtl, 1653–55 4, 2, 2 mtl, 1656: 36, 1657v: 20–70

Holländaren Jan eller Johan von Saveland vann burskap i Göteborg redan så tidigt som 1631 men bosatte sig 1634 på annat håll. Han var ombud i Göteborg för *Louis de Geer*, som tillsammans med *Joachim Danckwardt* från mars 1633 arrenderade kronans inkomster från Östersysslet (största delen av Värmland nämligen alla härad vid Väneren och Klarälvens båda stränder till landskapets östra gräns). I arrendet ingick även Kroppa gård med tillhörande bruk och hamrar samt från 1634 även Storfors bruk). Louis de Geer behöll arrendet till februari 1653. Jan von Saveland, som var disponent för Louis de Geers Värmlandsbruk, besökte ofta Värmland även under tider, då han var bosatt i Göteborg. Han tillhörde utan tvivel Göteborgs förmögaste män och erlade enligt kontributionslängden 1640–50 en skatt av i medeltal 27 d smt.

Enligt magistratsprotokollet den 1.8.1638 hade *Jacob de Witt* för 600 rdr till Johan Saveland sålt Johan Wolsons gård enligt dennes obligation. Det framgår icke om det var i denna gård Johan

von Saveland bosatte sig, när han flyttade till andra roten, där han var skriven 1650–55. Uppenbarligen kvarbodde han i samma gård 1666–70.

Johan von Saveland hade enligt en handling i magistratens arkiv (EIIa:2) redan den 21.12.1666 besvärat sig över en arrest, som magistraten i Kristinehamn pålagt honom. Han hade ertappats med att driva handel på Kristinehamns enskilda handelsområde och därför fått ett parti järnkonfiskerat. Han klagade på nytt den 12.9.1667. Möjligen är det över samma sak, som han klagade hos regeringen även 1669 (Almquist I:444).

Han var redan gammal, när han den 23.5.1665 i Christine församling gifte sig med *Wiweka Beckman*. Den 12.5.1671 begärde enligt resolutionsboken handelsman Johan van Saveland för sin ålders skull avsked från ”sin här dragna Liutnantscharge” – i hans ställe utsågs *handelsmannen David Matzen*.

Volrath Tham

1666–70

Volrath Thams hustru *Gertrud Helgers* var sannolikt nära släkt med Johan von Saveland, varför det var naturligt att paret – som gift sig den 17.10.1665 – till en början hade sin bostad hos Saveland.

Wiweka Beckman begravdes 32-årig den 25.6.1671 och Johan von Saveland ett år därefter den 8.4.1672, 69 år och två månader gammal. Han hade två döttrar, som ärvde hans och en del av Leonhard van Savelands stora förmögenhet. *Elisabeth van Saveland* står icke upptagen i Kristine kyrkas födelsebok, däremot *Maria van Saveland*, född 1669, döpt 17 juni.

I ett memorial över danaarv (EIIa:5) klagades det den 14.10. 1576 över att inventarium efter Johan Saveland ännu icke var tillbörligen inlevererat i rådstugan. Den 13.6.1682 gifte sig jungfru ”*Elisabeth van Zabeland*” med ”*Herr Commissarius David Amia*”. Den 14.9.1682 infann sig Vincent Beckman, Volrath Tham och David Amia inför rätten, varefter Beckman och Tham berättade, att sedan Amia ”medelst Guds milda försyn samt deras samtycke” hade ingått äktenskap med deras f.d. pupill sal. Johan Savelands kära dotter den äreborna och gudfruktiga hustru *Elisabeth van Saveland*, så hade de slutit sina räkningar med honom. David Amia tackade Vincent Beckman och Volrath Tham för deras förmynderskap.

Det skulle emellertid icke dröja många år förrän herrarna var betydligt mindre höviska mot varandra.

Maria von Savelands förmyndare och morfar *Vincent Beckman* avled våren 1684 och begravdes den 20 april. Rätten bestämde den 30 april, att Marias svåger David Amia i morfaderns ställe skulle vara förmyndare och att Maria skulle bo hos honom liksom hon tidigare bott hos Vincent Beckman eftersom 1) Amia var systemns man och alltså närmaste anförvant; 2) Maria själv önskade och begärde, att han skulle bli hennes förmyndare och att hon skulle få flytta till honom; 3) Amia var vederhäftig. Då uppsade Volrath Tham förmynderskapet men den 6 maj sade Amia, att han hoppades, att Volrath Tham skulle besinna sig och att hettan skulle gå över ”så låter han fuller ännu disponera sig att bli va contuter hädanefter som tillföre”. Den 13.5.1684 beslöt rätten, att ”de båda bliva Contutores, som redan resolverat är, och vad pupillen angår, finnes bäst, att den nu först en tid bliver hos Volrath Tham såsom äldste Tutorem och sedan hos Amia”. Redan den 2 juni måste rätten ingripa igen och bestämma: ”Volrath Tham blifwer wid förmynderskapet, emedan han äldst är, men hwad pupillen angår, så går hon först till sin mormoder sal Vincent Beckmans änka, och sedan till Volrath Tham, och där må hon några veckor bliva och avlägga sin

skyldighet mot sin förmyndare. Dock stände henne fritt att emedlertid besöka sin syster, sedan må hon komma till Amia. Vilket Herr Pres. Macklier berättade, att hon förleden lögerdag uti hennes modersyster Mäster Daniel Gertners hustrus närvaro samtyckt och därtill övertala låtit". Amia undrade, om detta skett exekutionsvis. Nej, det hade skett godvilligt enligt presidenten. Amia vägrades protokollsutdrag.

Våren 1686 sysselsatte sig magistraten så mycket med den träta, som uppstått mellan förmyndarna, att man måste ta hänsyn till, att det var stadens ekonomiskt mäktigaste familjer det rörde sig om för att kunna fatta, hur saken kunde få sådana proportioner. Följer man historien dag för dag förstår man också, att såväl magistraten och den eminente David Amia hade funnit en överman i dennes 17-åriga svägerska Maria van Saveland.

Under tiden hon hade vistats i Volrath Thams hus hade tydligen tycke uppstått mellan Maria och Volraths son *Sebastian*.

26.4.1686: sedan såväl Tham som hennes svåger Amia jävat flera rådmän befallde magistraten allvarligen, att jungfru Maria Saveland nu inom två dagars förlopp vid 100 dalers silvermynts vite förfogade sig i sin förmyndares och svåger David Amias hus.

3.5.1686: med stöd av hovrättens utslag höjdes vitet till 200 dalers smt. Sebastian Tham, som vid den tiden var i 20-årsåldern, tillsades den 13.5.1686 att säga till sin mor, att jungfrun omedelbart skulle förfoga sig i Amias hus. Sebastian invände då, att Amia hade hotat Maria med eldgaffel, när hon var där. Amia sade, att Sebastian icke visste, vad han sade och "salvia venia det han lög". Tham sade, att hans syster hade hört det.

15.5.1686: Volrath Tham besvärade sig över den exekution, som hade gjorts på jungfru Maria von Saveland. Den hade visserligen skett före Kungl. Maj:ts brev hade anlänt men sedan detta hade ankommit, beordrades hon åter att förfoga sig i Amias hus, varifrån hon hade begett sig.

18.5.1686: Amia ansåg, att Volrath Tham hade gjort sig förlustig sitt förmynderskap över hans svägerska Maria von Saveland. Marias ev. förlovning med Sebastian Tham berodde av Kungl. Maj:ts resolution.

20.5 1686: Jungfru Maria v. Saveland vistades mestadels i Thams hus, vilket strävade mot Kungl. Maj:ts brev och befallning. Hon skulle tillsägas att inte fördrista sig att gå ur Amias hus utan hans lov och minne.

3.6 1686: För att hindra äktenskapet mellan Volraths son och Sebastian och jungfrun ämnade Amia sända sin hustru med svägerskan till Stockholm. Efter Thams protest tilläts inte detta av rätten. Men Maria skulle ej mot Amias förbud få gå till Mäster Daniel Gertner eller ha umgänge med Tham och Gertner på annat sätt. Volrath Tham begärde, att Maria för Amias Stockholmsplaners skull skulle flyttas till tredje person.

7.6 1685: Ett nytt kungabrev hade anlänt. Man diskuterade i synnerhet om "tredje rummet", dit Maria kunde flytta, om hon skulle lämna Amias hus. Amia sade, att han på magistratens order hade uppgivit tanken på Stockholmsresa för Maria. Han berättade också, att översten och kommandanten på Volrath Thams skriftliga anhållan hade skickat bud till Amia, att Maria van Saveland icke skulle komma igenom stadsportarna. Maria var närvarande vid rätten och sade sig icke kunna bo i Amias hus. Hon hade med sig en skrift, som hon hade skrivit till mormodern kvällen innan. Amia hänvisade till rättens resolution och begärde, att Daniel Gertners hustru skulle lämna rätten. Enligt rättens beslut skulle Maria tills vidare stanna hos Amia. – Efter middagen begärde Volrath Tham att Amia skulle avsättas som förmyndare i egenskap av jungfruns vederman.

8.6.1686: David Amia stämde Volrath Thams dräng *Anders Teuchler* d.y. Han skulle Kristi Himmelsfärd under aftonsången ha dragit jungfru Maria van Saveland genom Amias fönster och bringat henne till Thams hus. Tham vägrade att låta drängen svara inför rätten. Thams hustru hade dagen förut varit utanför Amias fönster och velat befria flickan men Amias dräng hade hindrat henne. – Nytt beslut om att Maria skulle stanna hos Amia.

.15.6.1686: Sebastian Tham bad, att *fältskären Daniel Johan Gertner* skulle edligen attestera om Sebastians frieri till Maria van Saveland. – Amia vittnade först om att han sistlidna vinter på staden hade fått höra ett rykte om Sebastian Thams och hans svägerska Marias trolovning och tillämnade äktenskap. Trolovningen skulle ha skett Kyndelmässodagen i Volrath Thams och Daniel Gertners närvaro. Han bad rådmann Braun-Johan informera sig om saken. Daniel Gertner bedyrade då för Braun-Johan, att ingen trolovning förekommit. Gertner var *rådman Braun Johans* synnerligen gode vän och var ofta på måltid i hans hus.

25.6.1686: Enligt David Amia skulle Maria van Saveland icke endast visa sig ohörsam mot rätts befallning, att hon skulle stanna i hans hus utan hon tog sig stor frihet att förlusta sig med Volrath Thams son och barn, vartill hon skulle förledas och lockas av sin mors halvsystem Mäster Daniel Gertners hustru under det *han* som svåger och förmyndare inte ansågs värdig att tala med sin myndling uti hennes styvmormors hus, utan höll sig ur vägen, när han kom dit. Han ansåg, att giftermålet befordrades med allehanda kopplerier och ansenliga gåvor. Rätten befallde, att Daniel Gertner och hans hustru skulle föra jungfru Maria von Saveland åter till Amia, varefter hon skulle förbli där.

Stadsfiskalen Bengt Hylthenius hade tre gånger sökt Maria hos styvmormodern men hade omsider alla gånger funnit henne strax utanför staden i Volrath Thams trädgård (numera kallat Stora Katrinelund) i sällskap med Volrath Thams son och andra hans barn och några flera. Hon svarade, att Kungl. Maj:ts allernådigste brev tillät henne att vara på annat ställe till dess saken avgjordes av Kungl. Maj:t.

Sedan tiger magistratens protokoll om fortsättningen på historien men det kan tilläggas att den 17 augusti samma år gifte sig Sebastian Tham med jungfru Maria von Saveland. Troligen var de unga tu släkt med varandra, ty båda var arvtagare efter Leonard van Saveland. Mycket snart accepterade David Amia fullt och helt sin nye svåger och de blev affärskompanjoner.

Fredrik Crantz

1674

Han hade som ovan nämnts gjort ett misslyckat försök att köpa Johan van Savelands gård. Sannolikt fick han bo i gården till dess han hade skaffat sig annan bostad.

Handelsman Måns Persson

1676–81, M1676: 1 tomt

Han och *Jöran Persson* var enligt meddelande av Jönköpingsforskaren Per Ericsson enligt Jönköpings dombok 20.2.1680 söner till sal *rådman Per Månsson* där (begr. 26.12.1667, gift 1/ *Elisabet Jöransdotter*, död 16.5.1646, dotter till *faktorn Göran Silvestersson*; 2/ *Catharina Thomasdotter Leijon*, död 27.1.1678). En syster *Catharina Persdotter*, död 21.1.1808 var första gången före 13.2.1665 gift med *Lars Billing*, som då kallas svåger till Måns och Jöran Persson. Lars Billing var född i augusti 1623 i Bergs socken i Västergötland son till *ryttaren Bengt Larsson Billing* och *Christina Arvidsdotter Orre*. Han blev faktor vid Jönköpings faktori 1661 och avled

26.5.1679. Catharina Persdotter gifte 8.1.1682 om sig med *Andreas Andreasson Ekebohm*, född i Karlstad 16.4.1631 och *Catharina Svensdotter*, stud. i Uppsala och Åbo, borgmästare i Hälsingborg 1668, i Halmstad 1776, i Jönköping 1684, död 14.12.1697. Enligt Jönköpings dombok 29.1.1688 inprotokollerade borgmästare Anders Ekebohm sin sväger Måns Perssons i Göteborg fordran.

(Mäster Gudmunds gilles årsbok 1942 och Per Ericsson)

I Jönköpings dombok 28.6.1669 omtalas att rådman Per Månssons son Måns hade rest från staden, sedan han belägrat en kvinna.

Måns Persson, var (enligt Berg II:1–2, 347) född 30.4.1641 – alltså son till rådman Per Månssons första hustru Elisabeth Jöransdotter. Han gifte sig i Christine förs. den 9.12.1674 med *Cecilia Matzen*, enl. a.a. född 1.6.1659, död 4.4.1716, dotter till *handelsmannen David Matzen* (född 25.5.1620 död 1692, begr. 13.3 s.å.) och hans första hustru (*handelsmannen Jürgen Henrikssons* styvdotter) *Anna Hardsdotter Langetwe*, född i Helsingör 16.12.1629, död 3.2.1673. Släkten har fått en utförlig skildring i av Georg Fleetwood i Personhistorisk Tidskrift 1920, häfte 1.

Handelsmannen Magnus eller Måns Persson köpte den gamla gård, som hans svärfar David Matzen 1673 köpt av *Johan van Savelands* arvingar. Redan 1672 uppmanades han vid ett par tillfällen (se EIIa:4, 29.3.1672) att söka burskap. Den 21 juni detta år förklarade han vid en rannsaking med en del unga personer ”som föreställdes, att de enten borde avstå med köpenskap eller göra sin borgerliga ed” att han var ”en tjänare, därför ville han sig excipera” d.v.s. han ville inte bli borgare. Han drev ingen annan handel ”än den hans patron honom förunnar”. (”hans patron” var troligen svärfadern David Matzen). Men den 17.3.1681 avlade han borgared. Att hans tomt aldrig tidigare hade varit bebyggd hävdas i dr Maja Kjellin i ”Kvarteret Frimuraren” men som framgår av ovanstående, så bodde han i Johan van Savelands gamla gård.

Både han och hans hustru Cecilia begravdes av svenska präster men i tyska församlingen:

8.4.1716: ”eines Schwedischen Kauffmans Mons Perssons frau, welche Ihr begräbnis in der Teutschen kirchen hatte, von dem Schwedischen Pastore und Praeposito begraben.”

29.9 1717: ”H. Mons Persson, ein alter Bürger und Kauffman, durch den Schwedischen Capelan begraben.” (Han hade avlidit 26 september).

Barnen kallade sig *Wettrin*. Hans dotter *Maria Wettrin*, född 1690, död 1743, var första gången gift med *auditören Johan Printz*, död 7.12.1721, vars mor var *Ingeborg Eilking*. Hon gifte 1725 om sig med *vågmästaren i Göteborg Martin Gustafsson Borgstedt* (hans tredje ä), född 1683, död 1768, och blev genom detta äktenskap anmoder till *biskopen i Göteborg Gustaf Daniel Björck*, född 1806, död 1888 (Se anträd i Örnberg VIII:33).

I sin skildring av Kvarteret Frimuraren (Södra Hamngatan 33, 5.21) ger dr Maja Kjellin följande skildring av tomtens öden:

”Under 1600-talet var denne tomt uppdelad på flera händer och blev aldrig bebyggd. *En del* [kursiverat av Olga Dahl] ägdes någon tid av Magnus Persson, som kallas ”småborgare” och tydligen ej hade resurser att uppföra något hus på sin tomtedel. Han sålde den i stället till handelsmannen Claes Habicht, en av stadens järnexportörer.

Ej heller Habicht lät bebygga tomten. Han ägde fastighet och utbjöd snart denna lediga plats till en annan järnexportör, handelsmannen Matthias Schildt, som ägde en fastighet på granntomten, nuvarande Södra Hamngatan 31.”

Först ett ord om Claes Habicht. Det fanns samtidigt två med detta namn. Den ene *målarbönhasen Claes Habicht* var son till *perukmakaren Ephraim Habicht*. Det förefaller vara denne Claes Habicht, som *Erik Eriksson Grijs* på målarämbetets vägnar beklagade sig över den 5.5.1704 (EIIa:17). Grijs beskyllde honom för att på målarämbetets vägnar ”år efter år upehålla sig i staden utan att fullgöra några skyldigheter eller söka borgerskap”. Habicht höll både gesäller och lärgossar och tog brödet ur munnen på skattedragarna, så att ”wij med hustrur och barn måtte sucka och klaga”. I registraturen den 20.7.1713 berättade borgaren Ephraim Habicht, att hans son Claes Habicht skall ha dött utan bröstaringar i Malmö nästlidet år genom en farsot. Kort dessförinnan hade han tagit till sig sin syster *Maria* för att hon skulle förestå hans hushåll uti ”hans ensörjande tillstånd” men hon hade avlidit en månad före brodern. Ephraim Habichts enda efterlevande barn var nu en jungfru *Anna Catharina*, som vistades hos *doktorinnan Döbelia*.

En brorson (?) till Ephraim Habicht var den *köpman Claes Habicht*, som fick burskap i Göteborg 15.12.1702. Han var svårson till handelsmannen Matthias Schildt genom sitt giftermål med dennes styvdotter Anna Sophia.

Den 1.2.1709 lät *handelsmannen Fredrik Krantz* uppbjuda en tomt med därpå stående hus vid Stora hamnen mellan madame Johanna Schröders hus å östra och Matthias Schildts å västra sidan, vilken han hade tillhandlat sig av handelsmannen Magnus Persson för 1 200 d smt. Handelsmannen Claes Habicht anhöll därefter samma år (Gbg RR sid. 57, 71, 151) på sin frånvarande svärfader Matthias Schildts vägnar, att Fredrik Crantz uppbud på Magnus Persson ”sig tillhandlade hus och tomt” skulle vila till Schildts hemkomst. Schildt borde få tillräkna sig sin naborätt eller sina barns bordsrätt.

Claes Habicht var inte själv mäktig att själv köpa gården. I december 1709 skrev han till magistraten, att han alltid hade försökt att ”genom ett stilla nyktert och stadigt leverne och såsom en redelig och flitig köpman wäl ägnar och anstår” förhålla sig. Nu hade han drabbats av ”svår sjukdom, landets slätta tillstånd och dels oförmögna, dels owilliga debitorer, jämwäl ock lyckans wederspehl och handelens misslingningar”. Han kunde därför inte tillfredställa sina kreditorer utan sökte billigt ackord.

Claes Habicht hade emellertid insatt eller förskotterat penningar i rätten för huset, som Magnus Persson hade ägt. Magnus Persson hade genom en ”förnäm vän” själv anhållit att Schildt skulle avstå från sitt klander och lämna honom sin tomt att själv bebygga. Schildt var bördeman på sin hustrus vägnar och i svågerskap med Magnus Persson.

Av någon anledning kallas tomten i 1710 års tomtöreslängd för ”Claes Habichts tomt” (för att han insatt pengar i rätten för tomten?).

Handelsmannen Mattias Schildt lät den 27.10.1712 lagbjuda Magnus Perssons tomt vid Stora hamnen mellan herr Schildts egen å västra och Madame Johanna Schröders hus å östra sidan, som han tillhandlat sig för 1 000 d smt. Schildt sålde sedan fastigheten till

handelsmannen Lorens Bagge

för 1 142 d smt och Bagge lagbjöd 1715 den 23 maj ”en tomt med därpå byggda bakhus belägna vid Stora Hamnen emellan Madame Johanna Schröders hus och gård å östra och handelsmannen Matthis Schildts å västra sidan, hållande i bredden 36 fot och i längden 108 fot”.

Därefter klandrade *Claes Habichts hustru Anna Sophia* det köp, som hennes styvfader Matthis Schildt slutit med handelsmannen Lorentz Bagge om Schildts hus och gård vid Hamnen intill Schildts beboende hus. Tomten var i skattningslängden 1715 värderad till 450 d smt. Byggnads-

värdet upptages till 200 d smt medan Schildts egen bredvid liggande byggnadstomt hade samma tomtvärde men ett byggnadsvärde uppgående till 2 560. Matthias Schildts löseegendom värderades så högt som 52 000 d smt.

Lorens Bagge var född i Uddevalla den 2.4.1680 som son till *Fredrik Nilsson Bagge* och *Elisabeth Larsdotter Wandalin*. Han bodde 1717 i gården med hustrun *Anna Margareta Calmes* och pigorna *Anna Catharina Persdotter* och *Märta Andersdotter*. Med *Anna Margareta Calmes* hade han gift sig den 18.7.1709. Hon döptes den 17.9.1690, och avled 4.6.1767. Hon var dotter till *handl. Hans Calmes* (född 1646, död 19.10.1710 och *Catharina Seth*, död 1709).

Paret bodde tydligen sämre innan man flyttat hit till 5.21. Den 8.9.1712 (EIIa:24) besvärade sig *Lorentz Bagge* över bakugnstaxeringen. I de "eländiga hus han till hyra bebodde njöt han varken bakstuga eller brygghus" utan för att nyttja sådan nödvändighet måste han betjäna sig av andras. Han hade klagat också förra året och lovats moderation men ändock måst betala 6 daler och 8 öre smt.

1730 hade *Lorentz Bagge* gårdsdrängen *Oluf Larsson*.

Lorens Bagge var kapten vid borgerskapets kår för första kompaniet. I en inlaga till magistraten den 10.6.1735 (EIIb:13) berättar Lorens Bagge att han 1721 hade bevekats att bli kapten i lovl. borgerskapets livkompani. På grund av tilltagande ålder ville han befrias från tjänsten och erhålla lindrigare utlagor.

1737 kallas han rådmann. Tillsammans med rådmann *Magnus Gabriel Kling* var han riksdagsman för Göteborg 1740. Han avled den 9.1.1742. Enligt bouppteckningen 16.11.1743 ägde han hus och gård vid Stora Hamnen, värderad till 6 000 d smt. Förmögenheten uppgick till 75 396 d smt.

Ursprungligen var barnen tolv. Den 10.1.1744 uppräknade *Anna Greta Bagge* de barn hon hade med avl rådmannen Lorens Bagge, som levde vid faderns död: *Catharina Elisabeth*, *Johan Fredrik*, *Emanuel*, *Gotthelf*, *Benjamin*, *Elieser*, *Ehregott Nicolaus* och *Traugott*.

Fil dr *Albert Sandklef* har i en artikel i *Hallandsposten* 1963 berättat om "de kända släkterna Bagge i Varberg" och där berättat om ett par av sönerna: Den mest bekante var *Ehregott Nicolaus Bagge*, vilken studerade i Tyskland och med tiden blev superintendent och överpastor i Coberg. Sonen *Emanuel* var född 1714. Han blev handlande i Varberg och blev där i unga år rådmann. Han var först gift med *Anna Lagerbom*, dotter till *skepparen Gomer Lagerbom*, och när hon år 1743 avled vid 21 års ålder efter att kort dessförinnan ha givit livet åt en son, som dog spä, gifte *Emanuel* om sig med *Johanna Pihlsson*, född 1723 och dotter till sedermera borgmästaren *Johan Pihlsson*. Med *Johanna Pihlsson* hade *Emanuel* åtta barn. Två söner levde till de uppnådde 17 resp. 18 års ålder. Alla de övriga dog som barn. När man så läser att *Emanuel Bagge* avled vid 40 års ålder, år 1755 i "hetsig feber" får man onekligen intryck av en tbc-familj, avslutar *Sandklef* sin skildring av *Emanuel Bagges* familj. Samma omdöme kan man fälla om Göteborgssläkten *Schröder*, härstammande från *Erik Fransson*.

I brev till magistraten den 23.3.1744 (EIIb:31) meddelade *Erik Nissen* och *Samuel Bagge* i egenkap av förmyndare för framlidne rådmann *Bagges* två omyndiga söner *Ehregott Nicolaus* och *Traugott* i likhet med *Henrik Bratt* på sin hustru *Catharina Elisabeth* vägnar att de tillät Fru *Anna Greta Bagge*, att allena disponera den avans som den avlidne rådmannen kunde ha i Rikets Ständers kontor.

Bouppteckningen efter *Anna Margareta Calmes* 18.8.1767 upptog hus och gård på 2 tomter belägen Stora Hamngatan mellan borgmästare *Schütz* och rådmann *Petter Coopman* å ena sidan och

Peter Granberg å den andra och Johan And. Lamberg å tredje sidan. Den 29.7.1763 hade hon testamenterat allt till sonen

Elieser Bagge

som var döpt 16.5.1720 och avled 15.4.1794. Han hade erhållit burskap som handlande i Göteborg den 10.1.1749 och var föreståndare för tyska kyrkan. 1769 gjorde han accord med sina fordringsägare och cession 1775. Hans första *hustru Anna Bundy*, var född 1720 och avled barnlös 20.5.1772. Hon var dotter till *kyrkoherden i Uddevalla Petrus Jac. Bundy* (född 1677, död 1737) och *Cecilia Påvelsdotter Nöring*. Hans andra *hustru Maria Catarina Hehl* var född omkring 1744 och avled i barnsäng 1775 (begr. 8 juni).

(Fakta om Lorens Bagge och Elieser Bagge: se Berg I:1, 64–67)

Handelsman Jonas A. Sernström

lät den 2 febr., 1 mars och 29 mars 1774 för 15 000 d smt eller 2 500 rdr specie köpeskilling uppbjuda två i stadens andra kvarter vid Stora Hamngatan mellan fru Borgmästarinnan Schutz å västra och herr Richard Söderströms å östra sidan varande hus och gårdar belägna tomter med åbyggnad av hus och gård, som hade tillhört hans svärfader Elieser Bagge och denne tillsammans med sin hustru försålt den 16.1.1774.

Jonas Anders Sernström (se 3.22) blev medlem i Handels societeten 20.10.1774 och fick burskap som handlande 28.4.1775. Han hade tjänat hos Carl Limmerhult i 5¼ år, hos Petter P. Ekman junior i tre år, hos Benjamin H. Bratt i två år. Han deltog 1787 i försäljningen av 4.111 efter T. G. Wallke. 9.27 nämndes 1790 som hans ödetomt.

Hos Jonas Sernström bodde 1787 *herr Pehr Sernström*, som väl är den Peter Sernström, som den 22 juni samma år fick burskap som handlande efter att den 10.10.1786 ha blivit medlem av HS. Han hade tjänat hos herr Carl Limmerhult i fem år och tjänade på trettonde året hos brodern Jonas Sernström.

Handl Peter Pettersson uppbjöd 5.21 den 11.4.1796. Medl i HS den 7.10.1777, burskap som handl. 21.11.1777. Han hade dessförinnan i 12 år biträtt sin styvfader handels societetens bisittare *Jonas Ullman*. Omtalas tidigare 3.16, ägde bebyggd tomt 10.26.

År 1800 uppges husets oförsäkrade värde vara 2800 och husets värde i rdr och skill 250.

Enligt Berg (II:9–10, 53) avled grosshandlaren och kommerserådet Peter Petersson den 8.2.1827. Han ägde då grundmurade tre-vånings stenhus och tomter nummer 21–22 i femte roten, Södra Hamngatan, värderat till 20 000 rdr bco. Hans änka *Maria Charlotta Hoving* var dotter till fabrikören Hoving i Stockholm.

Senare uppbud av 5.21

grosshandl Mauritz L. Magnus	18.7.1836
handl Julius Josephsson	4.7.1859